

VEZETŐK LAPJA

A MAGYAR CSERKÉSZVEZETŐK ÉS SZÜLŐK FÉLÉVI ÉRTESÍTŐJE

A TARTALOMBÓL

KIVONATOS KÖZPONTI BESZÁMOLÓ

1956-2001 FÁJÓ ÉS FELEMELŐ PÁRHUZAMOK

A COLLEGIUM HUNGARICUM JUVENTUTIS
OCCIDENTALIS (CHJO) ELSŐ TANÉVE

PARANCSNOKI TOVÁBBKÉPZŐ

AZ ÚJ KISCSEKÉSZ PRÓBARENDSZER

CSEDE BÁ 80 ÉVES

NYUGATI MAGYAR OKTATÁS

HAZAMENTEK:

P. BOLVÁRY PÁL, CST.

FT. CSERHÁTI FERENC KÁLMÁN, CST.

PAP GYULA, CSCST.

2001

91. SZÁM

Kivonatos központi beszámoló

Beköszöntött az ősz és ezzel együtt az új cserkészév kezdete. Az eseményekben, élményekben dús nyár sok szép emlékekkel búcsuzott tőlünk. Csapatunk világszerte nyári táborokba szálltak, kirándultak; regőstáborainkban cserkészeink mélyebben megismerhették népi hagyományainkat, dalainkat, táncainkat; akadályversenyeinken sok száz cserkész találkozott, nem ritkán különböző országokból érkezve, hogy cserkészismereteikben vetélkedhessenek; egy 40 fős, clevelandi magyar cserkészekből álló csoport végigjárta Erdély gyönyörű vidékeit és megismerkedtek Kazár dús népi hagyományaival; az immár harmadik alkalommal megrendezett őrsvezetői körút újból nagy sikernek örvendett; a nagyobb magyar központokban rendezett "cserkésznapokon" sok ezer, sok esetben távoli városokból érkezett cserkész és vendég vett részt.

Az 56 éve működő, négy földrészt behálózó Külföldi Magyar Cserkészszövetséget manapság már túlnyomó részt külföldön született vezetők irányítják. Jelen rövid beszámolóinkban munkánknak három olyan területét érintjük, amelyekkel arra törekszünk, hogy ifjúságnevelésünk folytonosságát és magas színvonalának megőrzését biztosítsuk.

Kiscserkészetiünk

Egy szervezet csak akkor tud fejlődni és fenn-maradni ha van utánpótlása. Cserkészetiünk utánpótlása a kiscserkészletben rejlik. Ha végignézzük régi, nagy hírű csapatainkon, de úgyszintén a megalakuló félben lévőknél is, észrevehetjük, hogy létszámuk jelentős része fiatal, 5-10 éves gyerekekből áll. Ez óriási erőt és reményt ad számunkra, hiszen ezek a gyerekek lesznek a jövő nagycserkészei. De ez az erő felelősséggel is jár: a lehető legjobb foglalkozási, nevelési programot kell nekik biztosítanunk. Ezért az idén kiscserkészanyagunkat és módszereinket tüzetesen átnéztük, átírtuk, korszerűsítettük. Ennek köszönhetően nem csak három új könyvvel bővült kiscserkész könyvtárunk, hanem az idei vezetőképzésünket már az új anyagra alapoztuk. A jövőben még több hangsúlyt szeretnénk ennek a korosztálynak szentelni, így terveinkben szerepel egy cserkészóvodai program kidolgozása is.

Vezetőképzésünk

A gyerekekkel való foglalkozás, a fiatalok nevelése, irányítása komoly felelősség. Csak kellőképpen felkészült személyekre bízható. Ezért fektetünk olyan nagy súlyt a rendszeres vezetőképzésre, amely több szinten, sok tagozatban történik, attól függően, hogy milyen beosztásra készíti elő a leendő vezetőt. Minden szinten magas mércét állítunk, amelynek célja, hogy példaadásra és önnevelésre készítsük elő cserkészeinket.

2001 folyamán 14 vezetőképző táborban 202 fiatalunk kapott képesítést. Ezen kívül az idén Délvidéken is tartottunk egy segédtisztképző tábor, amelynek 30 vezetőjelöltje a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség jövőjének záloga lesz. Az átlag 10 napos táborokban tapasztalt vezetők és pedagógusok elméleti és gyakorlati kiképzést nyújtottak a résztvevőknek. Öröm volt látni, hogy a jelöltek milyen komolyan készültek cserkészfeladataikra. Felkészültséget, öntudatos magyarságot, a jövő feladataival szembenező bátorságot sugároztak. Biztosak vagyunk benne, hogy példájukkal csapataik munkáját elősegíteni, gazdagítani fogják.

Magyar nyelv, magyar érzés

2001 nyarán legfiatalabb vezetőink számára megrendeztük a harmadik magyarországi jutalomkörtut. A 20 tagú csoport észak-amerikai, dél-amerikai és európai résztvevői 3 hetes útjuk alatt nemcsak Magyarország földrajzi, történelmi és kulturális látnivalóit ismerték meg, hanem óriási cserkészélményben is volt részük: együtt kerékpároztak végig a Balaton körül a magyarországi cserkészekkel, majd erdélyi és vajdasági cserkésztestvéreikkel együtt táboroztak, kirándultak és tábortüeztek.

Clevelandi regőscserkészeink bebarangolták a Székelyföldet, Mezőséget, megismerkedtek a torockói kézművesek tudományával, és Kazáron magukba szívták a helyi népi kultúra sajátosságait. Európai és észak-amerikai cserkészeink egyre többet táboroznak a Kárpát-medence országaiban, ezzel is elmélyítve magyarságtudatukat és közelebb hozva egymáshoz az "árvalányhaj magyarságát".

A jövő feladataink, terveink

1. Anyagi alapunkat meg kell erősíteni. Bár szövetségünk munkáját önkéntes alapon végezzük, mégis jelentős költségekkel kell szembenéznünk. Kiadványaink nyomtatása és szállítása, irodai költségeink fedezése, cserkészparkunk karbantartása és fejlesztése, rendezvényeink – mint pl. jubileumi táboraink, ősrsvezetői körútjaink, nemzetközi csereprogramjaink és kárpát-medencei kezdeményezéseink – finanszírozása, egyre komolyabb anyagi alapot igényelnek. Ugyanakkor hagyományos adakozóink kiöregednek, eltávoznak. Új anyagi forrásokat kell kiépítenünk, hogy eleget tudjunk tenni az előttünk álló feladatoknak.
2. Kifelé, a társadalom felé irányuló hírszolgálatunkat hatékonyabbá kell tennünk, jobban felhasználva, gyakrabban tájékoztatva a magyar újságokat, rádiókat és televíziókat. Értékes munkát végzünk, van miről beszámolnunk. Csak akkor várhatjuk el, hogy a szülők ránkbízzák gyermekeiket, hogy új fiatalok kapcsolódjanak be a cserkészetbe, hogy élvezzük a társadalom erkölcsi és anyagi támogatását, ha rendszeres tájékoztatás eredményeként jól ismerik munkánkat.
3. Csapataink összetételében növekszik a kiscserkészek aránya. Ezen kívül sok helyen vannak nagyobb számban kiscserkész-kor alatti gyerekek, akiknek szülei igényelnék a magyar foglalkozást, de akik számára nincs kidolgozott foglalkozási rendszerünk. Ezek a gyerekek alkotják a jövő utánpótlását. Bár a kiscserkész próbarendszer felújítása igen jól halad, szükség van arra, hogy azon túl is felelős személy vállalja a kiscserkész munka folytonos irányítását és a kiscserkész kor alatti gyerekek kérdésének kidolgozását.
4. Szövetségi központunk hatékony működésének alapja a jól vezetett központi iroda. Ott összpontosul minden adminisztrációs munka, ott folyik a csapatainkkal, kerületeinkkel való kapcsolat, ott futnak össze a szálak, ott a Szövetség idegrendszerének gócpontja. Fontos szerepet játszik rendezvényeinkben, olyanokban mint az ősrsvezetői körút, a vezetőképző táborok, a nyári magyar iskola és jubileumi táboraink. Ott készülnek kiadványaink: a cserkésznaptár, a magyarságismereti anyag, a toborzást segítő prospektusok és plakátok, az akadályversenyek kerettörténet-füzetei, a nem rég indított *Árvalányhaj*, amellyel évente kétszer beszámolunk támogatóinknak, ott kerül nyomda alá a *Magyar Cserkész* és a *Vezetők Lapja*. Megelégedéssel állapíthatjuk meg – és ezt több, kerületeinkből érkező vélemény is alátámasztja - hogy a központi iroda jól működik, hála a szövetségi titkár odaadó és kezdeményezésekkel teli munkájának. De

sok további kezdeményezést tudna indítani, még jobb szolgáltatást tudna juttatni csapatainknak, ha a mindennapi adminisztrációs munkában segítséget kapna. Ezzel a céllal *gyakornoki programot* indítunk, melynek keretén belül egy 19 éven felüli, magyarul jól író cserkész egy évig a központban fog dolgozni, részt vesz az iroda munkájában és betekintést nyer a Szövetség működésébe. Ezt a munkakört mind Szövetségünk, mind a Kárpát-medence testvérszövetségeinek cserkészei között meg fogjuk hirdetni.

5. Be kell látnunk, hogy központi vezetőségünk túl van terhelve. A mindennapi feladatok kevés időt hagynak a szükséges újítások kidolgozására, irányítására, bevezetésére. Haladunk, de lassabban, mint szeretnénk. Próbarendszerünk felújítása, akadályversenyeink minőségének emelése világszerte, azok anyagának összegyűjtése és a körzetek, csapatok segédeszközeként való terjesztése, a gyakorlati cserkészmunka támogatása és serkentése, valamint a jellemnevelés, a cserkészszellem fejlesztésének felmérése és serkentése: mind olyan feladatok, amelyek több időt és figyelmet igényelnének. Ezeknek a programoknak koordinálását, központi irányítását meg kell erősítenünk.

Szövetségünk lényegét érintő kérdés, külföldi magyarságunknak és a kettős identitásnak, hovatartozásnak kérdése. Addig marad fenn külföldön a magyar cserkészlet, amíg lesznek fiatalok, akik – lakhelyükhöz, szülőhazájukhoz való tartozásukon kívül – a magyar nemzethez is tudatosan kötődnek. Az elmúlt két-három évben sikerült olyan programokat létrehozunk, amelyek – már meglévő programjainkra építve – egy folyamatos magyarságismeretet és magyarságélményt adó rendszert alkotnak.

Egyre inkább szükséges, hogy a másod-harmad generációs külföldi magyar fiatalnak személyes élményt nyújtsunk Magyarországon és a történelmi magyar vidékeken. Idén már harmadszor rendezünk három-hetes körutat újonnan végzett örsvezetők számára. 18 éven felüliek pedig megpályázhatják a Collegium Hungaricum Juventutis Occidentalis (CHJO) egy-éves magyarországi tanfolyamát, melynek kb. két-harmada magyar nyelvismeretük csiszolása, egy-harmada pedig magyarságismeret. A KMCsSz jelentős szerepet játszott ennek, a magyar állam által nyújtott teljes ösztöndíjprogramnak beindításában és továbbra is erőteljesen akarjuk támogatni. Harminc külföldi magyar fiatal vesz részt a már folyamatban lévő első tanfolyamon, ezeknek kb. két-harmada cserkész.

Ami még hiányzik, az egy csereprogram középiskolások számára, amelyben egy külföldi fiatal magyar, fél- vagy egy évet járhatna magyar középiskolába, és ugyanakkor Magyarországi, vagy határon-túli középiskolások tanulhatnának külföldön. Ha ezt is meg tudjuk valósítani, kezünkben lesz egy minden fiatal korosztályt átölelő rendszer, melynek révén nem csak magyarságtudást, de életreszóló magyarságélményt is nyújthatunk cserkészeinknek.

Gondot és rendszeres munkát igényel azoknak a fiataloknak bevonása, akik még nem cserkészek. Egyes vidékekre ma is rendszeresen érkeznek magyarok a Kárpát-medencéből, egyesek ideiglenesen, mások – sajnos – végleges letelepedési céllal. Ami Európát illeti, ez a folyamat jelentősen fel fog gyorsulni amikor Magyarország belép a Európai Unióba.

Erre fel kell készülnünk. Mindenek előtt vezetőképzés terén, mert csak akkor tudunk nagyobb számú új gyereket befogadni, ha képzett vezetőink vannak. Ugyanakkor meg kell tanulnunk, hogy hogyan kell az újonnan érkezetteket megközelíteni. Sokan nem ismerik a

cserkészetet, vagy a négy évtizedes kommunista uralom alatt téves elképzeléseik alakultak ki rólunk. Nem mindig ugyanazok az ideálok fűtik őket, mint amelyeket kihangsúlyozunk, amikor mozgalmunkról beszélünk. De ha elérjük azt, hogy belekóstoljanak a cserkészetbe és kellő felkészültséggel, jól vezetett foglalkozással fogadjuk gyerekeiket, hamar rájönnek, hogy itt megkapják azt is, amit ők keresnek. Hogy a külföldi magyar cserkész jobban fel van készítve az életre. Hogy érdemes gyermekeik magyarságát őrizni, mert a két nyelv, két kultúra szélesebb látókörű, könnyebben alkalmazkodó, rugalmasabb embert teremt, akinek egy harmadik nyelv megtanulása is könnyebben fog menni, akinek kimondott előnyei vannak nemzetközi munkavállalás terén. A cserkészetben megszokja a másokkal való együttműködést és ezáltal könnyebben be tud illeszkedni a társadalomba, szervezetekbe, vállalatokba. A szabadban élés cselekvő életmódra neveli, növeli magabiztosságát, fejleszti gyakorlati érzékét, ügyességét, növeli kitartását. A cserkészetben megtanul tervezni, vezetni, gyűléseket tartani, gyakorolja a magabiztos fellépést és ezáltal képes lesz emberek, szervezetek vezetésére, irányítására. Végül pedig a cserkészszellem megbízható, szavahihető, fegyelmezett embereket nevel. Ezek pedig – minden ellenkező híresztelés ellenére – ritka és nagyon keresett erények!

Ha mindezt megtesszük, bizton tekinthetünk a jövőbe. Bízunk benne, mert hiszünk munkánk értékében, melyet meggyőződésből, önként vállaltunk. És mindenek felett az, hogy – ellentétben sok más szervezettel – vizsálymentesen, egymást segítve, cserkésztestvérekként tudunk együttműködni. Ez cserkészetünk alappillére, ez legnagyobb, legéltetőbb erőnk.

Idén ünnepeljük az 1956 október 23-i magyar forradalom 45-ik évfordulóját. Az 56-os októberi napok önzetlen hazaszeretete, bátorsága, nemzeti egysége soha el nem múló példát mutatott cserkészifjúságunknak. Ebből az alkalomból megkértük Dr. Jeszenszky Gézát, Magyarország washingtoni nagykövetét, hogy írjon megemlékezést lapunk számára. Nem is sejtettük, hogy a legújabb, szeptemberi tragikus események milyen új aktualitást adnak nemzeti ünnepünknek.

Dr. JESZENSZKY GÉZA

1956 és 2001 – FÁJÓ ÉS FELEMELŐ PÁRHUZAMOK

45 évvel ezelőtt, 1956. október 23-án a magyar nemzet megpróbált visszatérni arra az útra, amiről a szovjet világhatalom brutális erőszakkal letérítette: a nyugati civilizáció szabadságot és jólétet teremtő útjára. A kommunisták rendszere órák alatt összeomlott, s ezt nem tudta visszafordítani az országban megszállóként tartózkodó szovjet Vörös Hadsereg katonai beavatkozása sem. A magyar nép nem ijedt meg a tankoktól, olyan veszteségeket okozott a reá támadóknak, hogy Moszkva meghátrált, elfogadta, hogy Magyarországon a nép akaratát képviselő demokratikus kormány alakult. A "pesti srác" történelmet csinált, méltán lett a Time-nál "Man of the Year," az év embere. S azt se feledjük, e bátor srácok között mennyi lány is volt! A magyar forradalom pillanatnyi győzelme azonban megrémítette a szomszédos államok kommunista vezetését, mini-Sztálinjait, hogy saját országuk követheti a magyar példát. Az akkori román, csehszlovák, bolgár, sőt jugoszláv kormány - maga Tito is! - kifejezetten kérte, követelte az új szovjet

beavatkozást. És a maguk módján igazuk volt, hiszen őket is úgy gyűlölte népük, mint nálunk a kommunista vezetőket, Rákosit és Gerőt. (1989 példája is megmutatta: ha eldőlt egy kommunista dominó, az magával rántja a többi is.) Így következett be november 4-e, a második szovjet beavatkozás, ama szörnyű vasárnapi hajnal.

Budapesten több száz lakóházat és középületet rongáltak meg vagy romboltak le a szovjet ágyúk, több ezer áldozatot követeltek a harcok. Nemcsak a fegyvert fogó szabadságharcosok közül, hanem a Parlament elé vonuló tömegből, vagy a szétlőtt otthonok lakói közül is. Mi magyarok, akik tanúi, résztvevői voltunk az 56-os forradalomnak, akik szeme előtt ma is ott vannak a kiégett, összedőlt épületek és az utcán heverő halottak, különösen át tudjuk érezni Amerika megrendülését és gyászát a szeptember 11-i terrortámadás után. Noha természetesen óriási különbség van egy politikai forradalom és egy terrorista merénylet között, vannak fájó és felemelő párhuzamok.

Egy régi jó barátom, Vermes Gábor, aki Budapesten élte át a magyar forradalmat és New Yorkban a terrorista merényletet, hitelesen fejezte ki ezt a hasonlóságot: „Régi emlékek tolnak fel bennem 1956 októberéről. Akkor lehetett az utcán egy teljesen ismeretlent átölelni, és akkor ötlött fel mindenkiben az a felismerés, hogy jó magyarokkal együtt lenni, együtt érezni, egyet gondolni.” Valóban, a kommunista hatalomnak a 16 ésszerű és népszerű követeléssel szembeni erőszakos, véres fellépése órák alatt egységbe forrasztotta az egész országot. Mindenki felsorakozott a nemzeti zászló alá, felháborodást és a haragot érzett a vérontás okozói és felelősei iránt, mindenkit magával ragadt részvét az elhunytak, az áldozatok iránt és a készség családtagjaik, a sebesültek, a kibombázottak megsegítésére. Nem ugyanezt láttuk Amerikában? A megdöbbenésből alig ocsúdva mindenki segíteni próbált, vért adott, csomagokat küldött és az egész országot elárasztotta a nemzeti együvé tartozás érzése. Ahogy 45 éve ruháinkon megjelentek a piros-fehér-zöld szalagok és az épületeken a gyűlölt címertől megszabadított nemzeti lobogók, úgy került itt fel a ruhákra a piros-fehér-kék szalag, az autókra és az épületekre a csillagos-sávós amerikai zászló. 56-ban a fájdalomnál is erősebb volt az elszántság szembeszállni az embertelen kommunista világrendszerrel és vállalni az áldozatokat a győzelem érdekében. Ugyanezt látjuk a mai Amerikában: felvenni a kesztyűt, szembeszállni a világméretű terrorizmussal és áldozatokat vállalva harcolni ellene a győzelemig. És szembeötlő a párhuzam az erkölcsi felemelkedésben is: akkor Magyarországon, most Amerikában a dráma, a tragédia az emberekből a legjobbat hozta ki, nemcsak az egyének szintjén, de össznemzeti méretekben is. „Emelkedő nemzet” talált rá a tökéletes kifejezésre Németh László 1956-ban.

Hasonlóságot mutat a két esemény visszhangja is. Azon nem csodálkozunk, hogy a New York-i két impozáns torony összedőlésének megrázó képe a mai hírközlési viszonyok mellett egy pillanat alatt bejárta a világot és tartósan belevészte magát az emberek agyába. De a magyar forradalom híre és képei is azonnal túljutottak az ország határain és páratlan, tartós rokonszenvet keltett a szabadságharcát vívó nemzet mellett. Otthon és idegenbe szakadva annyi megalázott magyar húzta ki magát és tapasztalta meg az egész világ segítőkészségét. Ma, 45 év elmúltával már világosan látható az 1956-os magyar forradalom világtörténelmi jelentősége. Megrendítette nemcsak a Kremlt, de a világkommunizmus egész építményét. Rést ütött a Vasfüggönyön, s kétszázezer tanú menekült ki e résen, hogy az egész világ előtt tanúskodjék, mi is történt Magyarországgal. A naív, félrevezetett nyugati intellektuelek, a kommunista párttagok és „társutasok” több száz ezres serege ébredt rá az

igazságra és fordult szembe a hamis istenekkel. Még a túlerő által leverve is ösztönző példa volt az első magyar rendszerváltoztató kísérlet, a magyar tanulságok ismeretében próbálták ugyanazt a célt más eszközökkel elérni a csehek 1968-ban és a lengyelek többször is, a leglátványosabban 1980-ban. 1956-tól egyenesen vezetett az út a berlini fal ledöntéshez, a rendszer összeomlásához, a hidegháborúban aratott nyugati győzelemhez és a NATO 1999-es kibővüléséhez!

Ezen a magyar évfordulón azt kívánjuk Amerikának, az egész világnak, hogy 45 év múlva úgy emlékezzen vissza erre a verőfényesnek indult, de gyászosra fordult szeptemberi keddi napra, mint mi arra a feledhetetlen októberi keddre: mint egy sok áldozatot követelő, de győzelemmel végződő harc első napjára.

Dr. TARJÁN GÁBOR

A Collegium Hungaricum Juventutis Occidentalis (CHJO) első tanéve

A CHJO program megvalósulása

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség és más nyugati szervezetek kezdeményezésére 1999-ben létrejött a CHJO, amely a nyugati világban felnőtt fiatalok magyarnak való megmaradását segíti elő különböző oktatási programok szervezésével és lebonyolításával.

Először az egyetemi korú magyar származású fiatalok számára egy éves magyarországi tanulmányok megszervezésére került sor. A CHJO magyarságismereti programjával megkereste a magyarországi kormányzerveket, s ennek eredményeképpen a határon túli magyar ösztöndíjkeretből harminc nyugati magyar diáknak egy éves tanulmányokra szóló ösztöndíjat biztosítottak. Az ösztöndíjak elnyerésére nyilvános pályázat került kiírásra, amelyen négy kontinens magyarsága vehetett részt. Az 52 beérkezett pályázatból a CHJO által felkért független bíráló bizottság választotta ki a legalkalmasabbnak látszó jelölteket.

A program lebonyolítására az Oktatási Minisztérium a Magyar Nyelvi Intézetet jelölte ki, ahol más határon túli magyar fiatal egyetemi előkészítése is folyik. A CHJO elfogadta ezt a lehetőséget, mert szükségesnek tartotta a program mielőbbi beindítását. Az Intézet munkatársaival közösen került kidolgozásra a részletes tanterv, amely magyar nyelvi és magyarságismereti (hungarológiai) stúdiumokból áll. A CHJO programhoz emellett többnapos országismereti tanulmányutak, népzenei tanulmányok és más programok is tartoznak.

A 2000-2001. tanév lebonyolítása

2000 szeptemberében húsz nyugati magyar ösztöndíjas diák kezdte meg tanulmányait Budapesten. Tízen az Egyesült Államokból, négyen Kanadából, valamint egy-egy diák Franciaországból, Norvégiából, Svédországból, Ausztráliából és Dél-Afrikából érkezett. Később csatlakozott a programhoz egy svédországi, egy venezuelai és egy egyesült-államokbeli hallgató. 2001. januárjában további nyolc (négy brazíliai, két ausztrál és két egyesült államokbeli) hallgató kezdte meg tanulmányait a CHJO keretében. Ezek a diákok 2001. decemberében fejezik be a programot.

Az ösztöndíjjal az egy éves oktatás teljes költsége, kollégiumi elhelyezés, havi „zsebpénz”, valamint diákkedvezmények, társadalom- és egészségbiztosítás jár. Az országjáró tanulmányutakra, a kiegészítő tanulmányokra és a program költségeire a CHJO hozzájárulást kér.

A programra érkezetteket, nyelvi felmérések alapján csoportokra osztották. Az első csoportba azok kerültek, akik a magyar nyelvet magasabb szinten tudták. Ennek a csoportnak a nyelvi képzése a felsőfokú magyar nyelvvizsga megszerzésére irányult. Náluk a magyarságismereti tárgyak (irodalom, történelem, művészettörténet, néprajz, földrajz) magasabb szinten folyhatott. A másik csoport a magyar nyelvben közepes színvonalon volt, ezért intenzívebb nyelvi képzésre volt szükség. Szóértési problémák miatt a magyarságismeret elemibb szinten folyhatott. A második szemeszter végére ez a csoport is jelentősen fejlődött, valamennyien elérték legalább a középfokú nyelvvizsga szintet. (A programra jelentkeztettek közül néhányan nem rendelkeztek még közepes szintű nyelvtudással sem – bár a beküldött pályázatukban erre utaltak. Ezek a hallgatók egy éven keresztül csak magyar nyelvi képzésen vehettek részt.)

Az első csoport hallgatói közül a második szemeszterre többen felkészültek voltak érdeklődésű körüknek megfelelő egyetem kurzusainak hallgatására. A magyar egyetem követelményeinek megfelelő vizsgák letételére azonban már csak két hallgató volt alkalmas.

A program befejezéseként minden hallgatónak szabadon választott témában, önálló kutatás alapján szakdolgozatot kellett írnia. Ezt a nehéz feladatot a hallgatók többsége sikeresen oldotta meg. Rendkívül érdekesek voltak a választott témák és eredményes az anyag feldolgozása. A szakdolgozatot az évvégi záróvizsgán kellett a vizsgabizottság előtt megvédeni. Ez alkalommal került sor a magyarságismereti vizsgákra is.

Az első tanév tapasztalatai

Összefoglalóan megállapítható, hogy a programunk sikeres volt és elérte célját. Megnyílt a lehetőség a nyugati magyar fiatalság számára, hogy az óhazában tanuljon és erősebb legyen a magyarságtudata. Most már egy egész csapatnyi nyugati fiatal közelebb érzi magához a magyar kultúrát, jobban beszél magyarul és erősebben kötődik magyarságához. Számuk remélhetőleg évről évre gyarapodni fog. Kérdés azonban, amikor visszatérnek hazájukba, tudják-e majd hasznosítani a Magyarországon szerzett tudást a cserkészletben, a magyar iskolákban vagy más szervezetnél?

A januárban érkezett csoport tanításának megszervezése nem volt problémamentes. Az intézet nincs felkészülve a keresztfél éves rendszerre. A nyári elfoglaltságuk is megoldatlan. Ebben a kérdésben a cserkészlet erőteljesebb segítségére volna szükség. Valószínűleg a következő évben is igény merül fel januári csoport indítására, addig meg kell oldani ezeket a problémákat.

A CHJO egy éves programja gazdag tartalmú volt és sikeres eredményekkel járt. Különösen az országjáró utak jártak számos élménnyel, felejthetetlen emlékekkel. Ezekre a túrákra nemegyszer a nyugati diákokkal tartottak az intézetben tanuló Kárpát-medencei hallgatók is. Az egy év maradandó hatása abban is jelentkezett, hogy néhány diáknál felmerült a gondolat, hogy esetleg tovább maradna Magyarországon és itt fejeznék be az egyetemet. A jövőben valószínűleg számolni kell ezzel az igénnyel. Mindamellet a diákoknál tudatosítani

kell, hogy mi a program legfontosabb célja: értelmiségi utánpótlás nevelése a nyugati magyarság számára.

A program lebonyolításának értékelése

Néhány gondolatot fel kell vetni a program lebonyolításának minőségéről is. A Magyar Nyelvi Intézet számára a CHJO magyarságismereti programja teljesen újdonságnak számított, az intézetben eddig csak nyelvoktatás és egyetemi előkészítés folyt. A nyugati magyar diákok nyelvismerete is sajátos problémákkal járt. Itt nem voltak alkalmazhatók a „magyar, mint idegen nyelv” oktatás módszerei, hanem a magyart, mint „második” nyelvet kellett tanítani. Emellett azt is meg kell említeni, hogy – miként Magyarországon még nagyon sok felsőoktatási intézményben – itt is él még a korábbi rendszer szemlélete, amely sokban eltér a nyugati magyarságtól. Az intézeti tanárok igen kevés ismerettel rendelkeztek arról a szellemi és társadalmi környezetről ahonnan diákjaink érkeztek.

A tanév folyamán a CHJO képviselőjében csak négy hónapot tudtunk a programban eltölteni. Ez nem volt elég ahhoz, hogy biztosítsuk az oktatásban a nyugati magyarság szemléletét és érdekeit. Ugyanakkor rendkívül jó hatással jártak a nyugati magyarság képviselőinek a diákok körében tett látogatásai (Dr. Némethy Judit, Dr. Forgách Péter, Dr. Ludányi András). A jövőben ezek számát gyarapítani kell és lehetőség szerint egy-egy előadással, kurzussal kiegészíteni.

A jövőre vonatkozó feladatok

A 2001. évi pályázatra kevesebben jelentkeztek, mint az előző esztendőben. Így 2001. szeptemberben csak 15 diák kezdheti meg a CHJO programot. A csökkenés okain el kell gondolkodni és megoldást kell találni. Többek között, szorgalmazni kell a cserkészcsapatokon belül és a magyar központokban a szervezőmunka megerősítését. Szükséges a kommunikációs lehetőségek fejlesztése: információs anyagok, brossurák készítése és terjesztése – ehhez azonban meg kell teremteni az anyagi feltételeket. További kapcsolatok kialakítására törekszünk a nyugati világ egyetemeivel, különösen azokkal, ahol hungarológiai képzés folyik. Tovább fejlesztjük a magyarországi egyetemekkel való kapcsolatrendszerünket is. A Pécsi Tudományegyetemmel már hasznos együttműködés jött létre, amelynek eredményeképpen jóúton halad egyéves programunk akkreditálása. Amennyiben ez megvalósul, a CHJO programja sokkal vonzóbb lesz, mert a magyarországi tanulmányok beszámíthatók lesznek a nyugati egyetemi tanulmányok idejébe. A továbbiakban a Pázmány Egyetemmel is tervezzük együttműködés kialakítását.

A programot hathatósan eddig csak a magyar állam támogatta. Ez azonban nem elég. Ha a nyugati magyarság valóban szükségesnek tartja jövőjének biztosítását, és ebben tevékenyen részt akar venni, akkor hozzá kellene járulnia a CHJO által kezdeményezett, már működő és a jövőbeni programokhoz. Minél szélesebb körben ismertté kell tenni a nyugati magyarság jövőjét érintő programot. Fel kell kérni a magyar közösségeket, szorgalmazzák, hogy minél többen vegyenek részt az egyéves magyarországi tanulmányokon, hiszen az utánpótlás kinevelésének ez szinte az egyetlen biztosítéka. Emellett az oktatás lebonyolításába is be kell vonni a nyugati magyarság képviselőit vendégtanárok küldésével és az oktatás anyagi feltételeinek biztosításával.

CHJO-s DIÁKOK LEVELEIBŐL:

Nagyon örülök, hogy megkaptam a lehetőséget Magyarországon tanulni egy évig. Amikor először beléptem a kollégiumba, féltem, hogy nem ismerek senkit, és nagyon furcsa volt nekem az egész. Most már nagyon élvezem, mindenki nagyon kedves, és sokat bulizunk. Persze a tanulásra is jut (néha) idő. Én csak január óta vagyok itt, és örülök, hogy a szeptemberi csoport könnyen befogadott. Velük a kirándulások nagyon élvezetesesek. Ez az egy év életreszóló élmény marad, és örülök, hogy a földgömb minden részéről megismerkedtem olyan fiatal magyarokkal, mint én.

*Pór Vanda
Ausztrália*

Nagyon szeretek itt lenni, mert jó a program, jók a tanárok és szép kirándulásokon vettünk részt. Először voltam az Őrségben és jártam Erdélyben is. Élezem a budapesti életet – az operát, a színházat, és nap mint nap gyönyörködöm a városban. E szép élmények mellett megismertem az itt élő emberek nehézségeit, a szegénységet, a rossz szociális rendszert és a mindennapi problémákat. Figyelem a politikát és kezdek részévé válni ennek a népnek. Az ittlétemnek köszönhető, hogy megnőtt bennem a magyarságérzés. Hazatérve, a nemzetközi kapcsolatokkal szeretnék foglalkozni, Magyarországot és érdekeit képviselni, és segíteni abban, hogy meg tudjon erősödni és belépjen az EU-ba.

*Varga Daniela
Németország*

Nagyon sokat fejlődött a magyar nyelvtudásom és a magyarságismeretem is. Ha érdekelnek téged ezek a témák, akkor ajánlom, hogy pályázd meg ezt az ösztöndíjat. Nagyon sok hasznod lehet belőle! Sok probléma is volt a programban, mivel mi sajnos kísérleti egerek voltunk, de remélhetőleg ezeket a gondokat jövőre kiküszöbölik. Ezeket is beleszámítva, nagyon is megérte nekem, hogy eljöjjek erre az évre.

*Horváth Csaba
USA*

Szeptemberben jöttem erre az ösztöndíjra és őszintén mondhatom, hogy nagyon hálás vagyok, hogy megkaptam a lehetőséget, hogy Magyarországon tanulhassak. Tanáraink nagyon kedvesek, örömmel és teljes szívvel tanítanak minket. Nagyon klasszak a kirándulások, amit szerveztek nekünk. Voltunk Egerben, Pécsen, Kecskeméten és Erdélyben. Ezeken a kirándulásokon sok történelmet, földrajzot és népi hagyományokról tanultunk. A csoporttársaimmal nagyon jól kijövünk egymással. Együtt tanulunk, sokat nevetünk, bulizunk és kirándulásokra megyünk.

A tanév után visszamegyek Kaliforniába és át szeretném adni a családomnak, a barátaimnak és a cserkészetnek, amit tanultam. Büszke vagyok, hogy magyar vagyok és nem szeretném, hogy magyarságunkat elhagyjuk.

Minden diáknak ajánlom a lehetőséget, hogy egy évig tanulhassanak Magyarországon és átélhessék, milyen jó itt lenni. Sok élménnyel és tapasztalattal gazdagodnak!

*Schaffer Krisztina
USA*

AVVAKUMOVITS OTTÓ

Parancsnoki továbbképző

Sok cserkészparancsnoknak eszébe juthat az amerikai mondás: magányos dolog a csúcson lenni (It is lonely at the top). Kétségtelenül Szövetségünkben a legfelelősségteljesebb beosztás a csapatparancsnoké. Ha ügyes, szerencsés és jó szervező, egyes feladatokat másokra bízhat, de a felelősség az övé marad mindenért ami a csapatban történik, a programtól kezdve a pénztáron keresztül a társadalmi kapcsolatokig és a cserkészek biztonságáig és egészségéig.

Felmerülhet a kérdés, mennyire készítjük fel parancsnokainkat erre a szerepre, illetve mennyi támogatást, továbbképzést nyújtunk nekik, miután elvégezték a tisztitábort. Alkalmilag persze meg-megvitatjuk a cserkészparancsnok gondjait, de szükség látszik valamilyen intézményes programra, ami csak parancsnokoknak szól, ami

forumot nyújt közös gondjaik megosztására,

foglalkozik a VK táborokban tanultakkal a gyakorlati csapatvezetés tapasztalatainak tükrében;

irányt mutat olyan csapatvezetési feladatok megoldásában, amelyeket semmilyen VK-n nem tanítanak;

legfőképpen pedig új töltést, támogatást nyújt a parancsnokoknak, akik sokszor nagyon egyedül érzik magukat vállalt felelősségükkel.

Javasolom, hogy időközönként rendezzünk *parancsnoki tábort* egy hosszú hétvége keretében (pl. péntek déltől vasárnap délig). Résztevők csak gyakorló parancsnokok, esetleg pk. helyettesek lennének. A programot a résztvevők előre beküldött javaslatai alapján lehetne összeállítani olyan nagyobb témakörökből, mint cserkészszellem, szülőkkal, társadalommal való viszony, táborszervezés, magyarságtudat, adminisztráció.

A táborparancsnok és meghívott kiképzők ill. előadók alapos parancsnoki gyakorlattal rendelkező központi vezetők lennének, de, a témától függően nagyjából egy résztvevő is lehetnének témavezetők.

Talán az egyik legnehezebb parancsnoki feladatkör az éppen a nem szorosan vett cserkészmunka. Ilyenek az adminisztráció, körlevelek írása, szülőkkal való kapcsolat, társadalmi szereplés. Sok, egyébként nagyon jó parancsnoknak nehezebbre esnek ezek a feladatok, és ezért elhanyagolják őket. Nem gondolnak arra, hogy az egész csapatot, sőt, a cserkészintézményét is nagyrészt a "külső kapcsolatain", tehát a cserkészek nyilvános megjelenésén, a parancsnok modorán, a levelek fogalmazásán keresztül ítéli meg a világ.

A *parancsnoki táborban* szórakoztató formában foglalkozhatunk az egyes parancsnoki feladatkörökkel. Pl. kiválasztott résztvevő(k) megadott témával "szülői értekezletet" tartanának, ahol a többiek, mint szülők, hozzászólnak, (nem mindig építően). Utána közösen kiértékelik a parancsnok szereplését. Írhat mindegyik résztvevő előzetesen egy szülőknek szóló körlevelet, amelyeket közösen megbírálják. Példa-eseteket vitatnának meg, hogyan kell tárgyalni magyar egyesületi vezetőkkel, akik különleges kívánságokat támasztanak a cserkészekkel szemben, vagy szülőkkal, akiknek a gyermekével baj van.

A cserkészpedagógia is egyre komolyabb kihívást jelent a parancsnoknak. Egyik gyakori gond: miben és meddig engedjen, illetve hogyan hangolja össze az előírást a helyi csapat adottságaival? Szinte minden parancsnok időnként megalkuvásra kényszerül egyes cserkészek magyar tudása, magatartása, VK-ra való alkalmassága miatt, de mikor megy a megalkuvás a cserkészlet lényegének a kárára? Vagy hogyan létesít a parancsnok őrsi rendszert ott, ahol nincs őrsvezető, vagy nincs elég összeillő tag őrök alakításához? Külső körülmények, hatósági előírások is egyre jobban korlátozzák a hagyományos cserkészéletet a szabadban. Hogyan teremtsük meg a cserkészromantikát Gilwell módszerekkel ott, ahol nem szabad nyílt tüzet gyújtani és a szomszédos csoport-táborhelyről áthallatszik a rock-zene? Egy ilyen parancsnoki tapasztalatcsere tanulságos lehet, és egyben alkalom arra, hogy meghúzzuk a határt, amin belül egy csapat meg cserkészletnek nevezheti tevékenységét.

A nyári tábor jó megszervezése talán a legkritikusabb feladata a parancsnoknak. A táborozás alatt egy hétre, vagy hosszabb időre rá van bízva egy csoport fiatal, akiket az ott kapott élmény tehet egy életre cserkészzé vagy fordíthat el a cserkészlettől. A táborban fontosak a jól megtervezett gyakorlati programok, a jó koszt, felkészült vezetők, jó felszerelés, de a legfontosabb a jó szellem. Ennek a megteremtése nem külön feladat, hanem minden más feladatnak a cserkészies ellátása.

Talán a jó tábortűz a legfontosabb tükre a tábor szellemének. Mégis, sokszor elmulasztunk megfelelően ügyelni rá. Ha egy tábortűzi móka vagy dal ízléstelen, cserkészietlen, vagy legalábbis nem a tábortűzhöz illő, akkor késő a cserkészeket a tűznél megleckéztetni, a kár már megtörtént. Előbb kellett volna jó tábortűzi mókagyártást tanítani és a tábortűz előtt megbeszélni, esetleg elpróbálni egy hozzáértő vezetővel.

A cserkészszellem megteremtését és a többi parancsnoki gondot nem lehet érdemben megtárgyalni egy tisztikonferencia programjába szorított egy vagy két óra alatt. Ehhez bőséges idő, megfelelő környezet és "atmoszféra" kell. A javasolt *parancsnoki tábor* egyfajta lelkigyakorlat lenne, amelyben a parancsnokok, cserkész munkánk legfontosabb vezetői, jobban egymásra találhatnak, megismerik, hogy gondjaik mennyire hasonlóak, tanulnak egymástól és erőt merítenek a további kihívásokhoz.

MARSHALL TAMÁS

"Kicsi vagyok én, majd megnövök én! Eszkendőre, vagy kettőre, cserkész leszek én!"

Elmúlt 20 év a kiscserkész próbarendszer utolsó kiadása óta. Négy generációra való kiscserkész felnőtt azóta Botonddal és Emőkével. Eljött az ideje, hogy átnézzük és felújítsuk a kiscserkész próbaanyagunkat, valamint segédeszközeinket. Meg is tettük. Az elmúlt év alatt, több mint 30 cserkésztestvérünk nekiállt ennek a nagy feladatnak.

A 2000-es Jubi Táboron kezdődött a nagy munka. Történelmi pillanat volt a megnyitó megbeszélés, ahol a most aktív 20 éves kiscserkész rajparancsnokok és az elmúlt 20-30 év kiscserkész vk parancsnokai összeültek. Repkedtek az ötletek, miközben

visszajöttek a régi szép emlékek. Az ezt követő év alatt négy világrész magyar kiscserkész vezetőitől érkeztek ötletek. Igyekeztünk minél szélesebb körből összegyűjteni a javaslatokat, és most örömmel mondhatjuk, hogy elkészült a kiscserkész próbarendszer legújabb változata!

A kiscserkész próbarendszer szerkezetét megváltoztattuk. A kiscserkésznevelés három fő célja, a jellemnevelés, a magyarságismeret és az ügyességfejlesztés eddig három külön próba anyaga volt. Az új rendszerben minden új féléves próbánkban szerepel mind a három. Hozzájuk tettünk egy negyedik célt is: a közösségben való életre szoktatást. Ez a negyedik cél magába foglalja a kis magyar családokban és közösségekben való életet (magyarul köszönéstől kezdve), és a nagy világ közösségében életet (pl. a természetvédelmet, amelyet minden próbába betettünk.)

A próbarendszer mellé szerkesztettünk egy ötlet füzetet, a *Kiscserkész Kincsesládát* amely felsorol minden próbaponthoz ötletet. Ehhez még a 2001-es vk táboron, a kiscserkész őrsvezető és segédtsit jelöltek is hozzájárultak ötlettel. A Kincsesládával segíteni akartunk az őrsvezetőknek és rajparancsnokoknak foglalkozási ötletekkel. Ezt a füzetet rendszeresen készülünk kiadni, új ötletekre mindig szükség van. Javaslatokat kérünk a botond@hicom.net címre. *Nem kötelező ezt a füzetet használni, de segédeszköznek ajánljuk!* A füzet a cserkészboltban kapható.

A kiscserkész Nagy Játék korosztályai számára (7-10 évesek) új keretmeséink vannak. A Piros Pajzsos Kiscserkészek részére (7-8 évesek) megmarad a *Botond és Emőke*, két honfoglaló gyerek aki mindent megfigyel, utánoz és gyakorol. A Fehér Pajzsos Kiscserkészeknek (8-9 évesek) elkészült a *Gergely és Vica* története, két török korszakban élő magyar gyermek. Ezt a füzetet már kiküldtük minden csapatnak. A füzet elején rövid történet van a mesehősökről, hátul pedig üres lapokat hagytunk, hogy minden őr úgy használja fel, ahogy gondolja. A Zöld Pajzsos Kiscserkészeknek (9-10 évesek) most készül *A Nagy Út: Andris és Kriszta* története, két modern külföldön élő kiscserkészből. Ezek az unokatestvérek egy meg nem nevezett Kárpát-medencén kívüli országban élnek. Nagy útra készülnek Magyarországra, ahol rájönnek arra, hogy milyen jó dolog magyarnak lenni. Összeállítását tekintve, ez a füzet is olyan lesz mint *Gergely és Vica*, hátul hagytunk üres lapokat. Az első két füzet már kapható a cserkészboltban, a harmadikat majd küldjük a csapatoknak amint meglesz. *Nem kötelező ezt a füzetet használni, de segédeszköznek ajánljuk!* Felhasználhatják az őrsvezetők ezeket a keretmese szereplőket kisebb keretmesékre.

Közben újabb terveken is dolgozunk. Készül egy kiscserkész énekes könyv és hangszalag, egy bábszínház forgatókönyv és talán egy keretmese a Kis Játék (5-7 évesek) korosztályának. Kiscserkész óvoda programot is tervezünk, Merényi Rita, Kiscserkész VT vezetésével.

Köszönjük mindazoknak akik segítettek az elmúlt év munkájával: azoknak akik eljöttek a megbeszélésekre, akik ötleteket írtak a *Kincsesládába*, akik a könyveket szerkesztették és szerkesztik:

Beodray Ferenc cscst.

Bócsayné Klára cscst.

Breuer Judit cst.

Csermelyné Ildikó cscst.

Gulyás Mónika öv

Hallorán Erika st.

Horváth Tünde st.

Jámbor Tamás st.

Ruisz Dorottya st.

Sándor Anna cst.

Sándor István cscst.

Siketné Katalin st.

*Dala Irén cscst.**Dömötör Csilla cst.**Ferenczyné Mónika st.**Gáálné Anikó st.**Gaydánné Melinda cscst.**Globitsné Zsuzsa cscst.**Gráber István cscst.**Kiss Anna st.**Kissné Ágnes cst.**Kun-Szabó Csilla st.**Madzsarné Erzsébet cscst.**Merényi Rita cscst.**Pándiné Erzsébet st.**Strada Pál st.**Szendi Lenke cst.**Szentkirályi Krisztina st.**Szórád Gábor cscst.**Tábor Hajnal st.**Tamás Péter cst.**Zadubán György cst.*

A Nagy Út keretmese füzetben, Andris és Kriszta nagypapája valahányszor olyan dolgot lát amire büszke lehet, azt mondja, hogy „derék dolog!” Derék dolog volt amikor a repülőtéren tolmácsoltak unokái egy elveszett magyar embernek. Derék dolog volt amikor bemutatkoztak az unokái magyarul és elmondták mi-mindent tanultak a cserkészletben. Ezért fontos a cserkészeknek, de különösen a kicsiknek elsőrendű programot nyújtani...bennük megmarad az amit adunk, itt vetjük el a cserkészlet jövőjének a magját. Minden összejövetel élmény kell, hogy legyen!

Ismét köszönöm mindazoknak akik segítségével összehoztuk ezt a *derék dolgot*, nemcsak a jó munkát, hanem - A Legjobbat!

FISCHER VIKTOR

CSEDE BÁ 80 ÉVES

Valódi nevén Chászár Ede. A KMCsSz egyik bástyája. Világjáró. Tudományos kutató. Nyelvész. Az államtudományok doktora. Egyetemi professzor. Az abszolút gyakorlati cserkész. A KMCsSz tiszteletbeli elnöke.

A fenti nevezők jutnak eszembe Csede-báról, akit talán az idősebb cserkész-nemzedék ismer a legjobban. A mindennapi cserkészmunkát ő már régen az ifjabbakra hagyta, de amikor a szolgálat megkívánja, ott van és versenybe lép a fiatalokkal, mert ő is fiatalos, megtagadja a 80 évét. Már az egyetemi katedráról kilenc éve nyugdíjba ment. De az állandó tevékenység tartja fiatalon. Feleségével, Majával, jelenleg Washington mellett, Alexandriában él "nyugállományban", ami mint kiderül, téves állítás.

Csede bá a Vág mellékről, Magyarsókról, az egykori Nyitra megyei Császár családból származik. Élete folyamán többször is bejárta a fél világot. Megtanult hét nyelvet, melyekből négyen publikál. Ám élete gyermekkora óta szorosban a magyar cserkészethez fűződik.

De talán kezdjem előről. A pápai református kollégiumban érettségizett. Utána Budapesten a Jog- és Államtudományi Karra járt, ami akkor még Pázmány Péter

Tudomány Egyetem volt. Alighogy letette első doktori szigorlatát, 1944 októberében behívták katonának. Hathónapi szolgálat után katonai egysége visszavonult Ausztriába, hogy ne az oroszoknak kelljen megadni magukat, s így került az amerikai zónába. Ott az amerikaiak által elnevezett "Displaced Persons", azaz "Kitelepített Személyek" táborába került aztán áttelepült az angol zónába. A nyomorult körülmények között hárman elhatározták, hogy átszöknek Olaszországba. Ám a határőrség elkapta őket és koncentrációs táborba vetette társaival együtt. Mikor 1948-ban az ENSZ védnöksége alatt működő IRO {International Refugee Organization) átvette a menekültek *irányítását*, Ede bá röntgen-technikusi kiképzést kapott, mely megélhetést jelentett részére. Végül is 1950-ben kivándorolt az Egyesült Államokba, ahol gyári munkásként kereste kenyerét, miközben esti egyetemre járt.

Amerikában pályázat révén ösztöndíjjal megszerezte az ún. "Bachelors Degree"-t, a "Masters Degree"-t, majd jóval később – 52 éves korábban – a George Washington Egyetemen a "filozófia doktora" (Ph.D.) címet ami a legmagasabb tudományos fokozat az Egyesült Államokban.

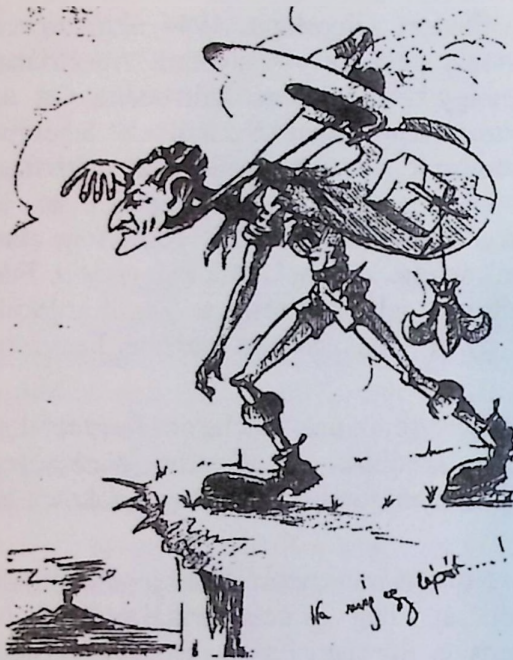
A pennsylvaniai Indiana Egyetemen 22 évet töltött mint nemzetközi jogelőadó, de oktatta nemzetközi szervezetek történetét és működését, világ- és délamerikai politikát is. Hosszú szakmai és cserkész pályafutása révén beutazta Európát, Észak- és Délamerikát, Afrikát. Mint egyetemi tanár két évet töltött Brazíliában, ahol megismerkedett jövődöbeli feleségével, Hartmann Maja cst.-e. Ott végezte a "Woodbadge", azaz Gilwell képesítést is, méghozzá portugál nyelven. Két felnőtt gyermekük van, András és Julianna. (Zárójelben megjegyezzük, hogy Csede-bá nagyapa is. Első házasságából - amit a "vasfüggöny" szakított ketté - van egy háromgyermekes fia, Ede, aki családjával Magyarországról végül is Amerikába telepedett át.)

Szaktája révén az emberi jogok és a kisebbségi jogok tanulmányozásával is foglalkozik. Természetesen származásánál fogva különösen érdekelt számára a felvidéki magyar kisebbség, sőt az egész Kárpát-medence sorsa. Mint kutató, nemcsak tudományos munkákat írt a kisebbségekről, hanem aktívan részt vesz a kisebbségekért vívott küzdelemben. Főtitkára az Észak-Amerikában működő *Szlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmányának*, melynek fő működési területe a szlovákiai magyar kisebbség érdekeinek védelme. Például amikor 1984-ben Duray Miklóst már kétszer börtönözték be Szlovákiában, kiszabadításának külföldi mentőakcióját Ede bá koordinálta. Igazgatósági tagja a washingtoni székhelyű *Magyar Amerikai Koalíciónak*, tagja több tudományos szervezetnek, és résztvesz évente az ENSZ keretében működő Kisebbségügyi Munkacsoport ülésén Genfben. Mindez természetesen önkéntes munka.

A cserkészettel 12 éves korában került kapcsolatba Pápán. Első nagy élménye a gödöllői világjamboree volt. Négy évvel később résztvett Hollandiában az 5-ik világjamboreen, ahol személyesen találkozott az akkor már 80 éves Lord Baden-Powellel, a cserkészlet alapítójával. Világjárói igényeinek egy másik jelensége volt németországi utazása, amit hajó-stoppal és autó-stoppal bonyolított le. Bejárta Magyarországot, Erdélyt s a Felvidék és Délvidék egyes részeit is.

A cserkésztszti tábor 1939-ben végezte el a Hárshegyi Cserkészparkban. Ez követően vízicserkésztszti képesítést szerzett. Egyetemista korában nyarai nagyrésztét a Szentendrei Vizitelepen töltötte, mint oktató, de csapatával továbbra is rendszeresen táborozott.

A DP táborban a cserkészlet iránti érdeklődése ismét felkelt, amikor látta annak mély hatását a menekült gyerekekre. Csapatot vezetett Ausztriában és Olaszországban, majd rövidesen Clevelandba érkezése után, 1951-ben, elsőként Beodray Ferencsel és másokkal elindították a helyi cserkészmunkát. Ede-bá lett az egyik Észak-Amerikában elsők közt leigazolt magyar cserkészcsapat, a 22. sz. *Bessenyei György* cscs. parancsnoka. További működése során a Szövetségben több tisztséget viselt. Többszörös IB tag, a külügyi osztály vezetője 1961-1963-ig és 1971-73-ig. Többször társelnök, majd tiszteletbeli elnök, melyen tisztséget a mai napig is viseli. Emellett összekötő a KMCsSz és a Cserkész Világiroda között. Oroszlán része volt az 1955-ös, 1957-es, 1959-es és 1963-mas világjamboree magyar

küldöttségeinek előkészítésében. Maga is több kontingenst vezetett különböző országokba, mint például 1964-ban a Pán-Arab Jamboree-ra (s utána látogatóba nyolc afrikai országba) 1961-ben Trinidadba a Karibi Jamboree-ra, 1965-ben Rio de Janeiro-ba a Pán-Amerikai Jamboree-ra. Végigböngészve a régi *Magyar Cserkész és Vezetők Lapja* számait, megtalálhatjuk szellemes beszámolóit és hosszú cikksorozatait. Az egyetlen idegen nyelvű *Magyar Cserkész* számát (afrikai és ázsiai kiadását) Ede bá' szerkesztette.

Számos vezetőképző tábor előadójaként és parancsnokaként vette ki részét a munkából. Az 1983-ban Fillmore-ban rendezett Gödöllő Emléktáboron ő volt a "Lord és Lady Baden-Powell" feinöttcserkész altábor parancsnoka. 1993-ban a cserkész világszervezet meghívta mint szakelőadót a kisebbségi cserkészlet ügyeivel foglalkozó nemzetközi szemináriumra, noha a Világszervezet a KMCsSz-t nem ismeri el hivatalosan és nem veszi fel tagságába! Tanulmányt készített 1966-ban a menekült cserkészetről. Ezt az akkor Svájcban élő magyar származású szociológus, dr. Nagy László, nem kis kockázattal bevette saját óriási szociológiai felmérésébe, illetve tanulmányába, melyet a Cserkész Világiroda részére készített. (Amint ismeretes, ezután dr. Nagy László lett aztán a Világiroda főtitkára 1988-as nyugdíjba vonulásáig.)

Csede-bá részt vett az 1956-os szabadságharc után az Egyesült Államokba menekültek számára létesített átvonuló táborában, "Camp Kilmer"-ben, a menekült diákok részére felállított cserkész-tiszti regisztráló csoportban, amit a Cserkészszövetség [KMCsSz] az NCWC (katolikus segélyszervezet) kérésére hozott létre. Az itt leregisztrált diákok jórészt ösztöndíjjal egyetemekre és szakképzettségüknek megfelelő állásokba sikerült bejuttatni.

Számos magyar- és külföldi cserkész kitüntetésnek tulajdonosa. A "JÓ munkáért!" Teleki érmet még az elsők között kapta meg 1960-ban. Legmagasabb kitüntetése, a Magyar Köztársasági Érdemrend tiszti keresztje; ezt a Magyar Állam

elnökétől a magyar kisebbségek érdekében kifejtett tevékeny munkájáért kapta, amit az akkori washingtoni magyar nagykövet, dr. Tar Pál, nyújtott át neki 1992 október 23-án. A nemzeti kisebbségek nemzetközi problémáival foglalkozó legújabb könyve 1999-ben jelent meg angolul a kanadai magyar öregcserkészek *Matthias Corvinus Publishing* kiadó vállalatnál.

2000-ben a központi jubileumi táborban tartott felnőttcserkész konferencia társrendezője és levezetője volt. Három hónappal később részt vett Caracasban (Venezuela) az ottani magyar cserkészlet 50 éves jubileumán, hogy találkozzék a valamikor általa kiképzett őrvezetőkkel és segédtisztakkal. (Most azok unokái cserkészkednek.) 2001-ben Cleveland-ba az általa alapított cserkészcsapat ötvenedik évfordulóját ünnepli.

A fiatalos lendülettel dolgozó Csede-bát nem is lehet lelassítani. Talán elmondhatom, hogy ő számomra nemcsak a sokoldalú gyakorlat cserkészt jelképezi és annak mestere, hanem a szellemiekben is élenjáró szívós és kitartó szolgálja a magyarságnak és cserkészletünknek.

Isten éltesse sokáig!

Dr. NÉMETHY KESSERŰ JUDIT

NYUGATI MAGYAR OKTATÁS

Az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete konferenciái rendszeres alkalmat nyújtanak a nyugati magyar oktatás felmérésére. Egyrészt a magyar tanszékek létrehozása és fenntartása foglalkoztat bennünket, vagyis a magyar nyelv és kultúra ismertetése és terjesztése az amerikai egyetemeken. De a konferencián rendszeresen felmerül a magyar származású gyermekek és fiatalok oktatásának kérdése is, amelyet elsősorban a hétvégi magyar iskolák és a Külföldi Magyar Cserkészszövetség vállaltak el.

1996-ban Kovács Évával felvázoltuk mind az Egyesült Államokbeli hétvégi iskolák összetételét, mind pedig a Cserkészszövetség oktatási programját.¹ Ezek az előadások kimutatták, hogy a két intézmény legtöbb városban szoros kapcsolatban van egymással, sőt, mondhatnánk: szimbiózisban él, egymást táplálja. A cserkészlet megadja a fiatalnak a magyar tanuláshoz való indíttatást, az iskola megadja a keretet az ismeretek fokozatos és alapos elsajátításához. Sok esetben magukat az iskolákat a cserkészcsapatok tartják fenn, vagy ha nem is, cserkészvezetés alatt állnak. Így van ez rendjén, hisz mindkét intézménynek egy a célja: a magyar nyelv, magyarságismeret, magyar lelkület átadása. (Itt meg kell állapítsam, hogy az a tény, hogy a nyugati diaszpórában ma is léteznek magyarul beszélő és érző – sok esetben harmad-generációs – fiatalok, elsősorban nevelő intézményeinknek, a hétvégi iskoláknak és a cserkészletnek köszönhető: sok névtelen önkéntes tanárnak és cserkészvezetőnek, akik éveken át, minden hétvégüket magyar származású gyerekek,

¹ *A magyar nyelv és kultúra megtartása az Amerikai Egyesült Államokban. 1997*, szerk. Nagy Károly és Papp László Nyelv és Lélek Könyvek. Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága. Anyanyelvi Konferencia. Budapest. 1998.

fiatalok foglalkoztatásával töltik.) Azt, hogy ma is van igény magyar oktatásra nyugaton, az a tény mutatja, hogy mind az iskolák, mind a cserkészcsapatok létszámának átlag 50%-át 10 éven aluliak teszik ki. Jelenleg például a cirka 50-70-es létszámú New Brunswick-i és New York-i iskolák diákjainak fele óvodás. Ugyanez a helyzet a cserkészcsapatoknál, és nemcsak a régiéknél: az elmúlt három évben két új csapat alakult, Bostonban és Berlinben, túlnyomó részben kiscserkésekből.

Míg évekkel ezelőtt gondot okozott az oktatási anyag beszerzése, a tanrend megszerkesztése, ma már bőven vannak segédeszközeink, kidolgozott módszereink. Mi magunk is rendszeresen felújítjuk tananyagunkat (lásd a KMCSSZ új magyarságismereti füzet-sorozatát vezetőjelöltjei számára). Ezekhez hozzájön a Magyarországról most már könnyen beszerezhető, pedagógiaileg elsőrendű, gyönyörű kivitelezésű kiadványok teljes sorozata: tankönyvek, mesekönyvek, helyesírási CD-k, irodalmi olvasókönyvek, történelmi atlaszok, stb. Szinte álomnak tűnik, hogy ilyen segédeszközökkel taníthatunk!

Ám felmerül a kérdés: ez a sok nagyszerű anyag voltaképpen kiknek készült? Kik is a diákjaink, cserkészeink? Milyen háttérrel, milyen alaptudással jönnek közénk? Mennyiben használható a tananyag?

A képlet nem egyszerű. Szemléltetésére a Cserkészszövetség helyzetét hozom fel, mert egyrészt azt ismerem legjobban, másrészt négy világrészen, azonos nevelési programmal és módszerekkel működő, egységes intézmény. Ugyanakkor úgy érzem, észrevételeim igen sok hétvégi iskolára is érvényesek, és a "csapat", vagy "cserkészvezető" szó könnyen behelyettesíthető az "iskola" illetve "tanár" szóval.

Tavaly ünnepeltük külföldi cserkészletünk 55 éves fennállását. Nagy jubileumi tábor rendeztünk cserkészparkunkban, a New York-i Fillmore községben, 700 résztvevővel. Négy világrészről jöttek szövetségünk tagjai: Vancouvertól Sydneyig, Béctől Buenos Airesig, a nyugati magyar gócpontok mindegyikéből. Sőt, a Kárpát-medence összes magyar cserkészszövetsége is képviseltette magát. Szent István év lévén, a tábor kerettörténete és a foglalkozások mind róla és koráról szóltak. Büszkeség és öröm töltött el, amikor a világ minden tájáról jött cserkészek ugyanazoknak az előkészítő feladatoknak tettek eleget, ugyanazokat a népdalokat fújták, egy szívvel ünnepelték István királyt, – egy virtuális Magyarország keretében.

De a jubileumi táborban számtalan kisebb-nagyobb nehézségbe is ütköztünk cserkészeink magyarságismereti szintje körül. Külföldi cserkészletünk alapfeltétele a magyar nyelvtudás. Ezen belül azonban a táborban feltűnő különbségek voltak. Volt aki igen szépen beszélt, és volt aki alig tudott magyarul. A szellemi olimpiánál dilemmáztunk: hogyan pontozzunk igazságosan? Többet érdemel-e a washingtoni követségi titkár lánya, aki jól megtanulta az anyagot és könnyedén, jó hanglétjével szaval, mint az a vancouveri cserkész, aki alig érthetően mondja el a megkívánt verset? Mít díjazzunk cserkészeinknél: a tudást vagy az igyekezetet? Magyarországi iskolázottságát, vagy azt, hogy fél-magyar, vagy harmad-generációs létére is tud magyarul?

Rádöbbenünk, hogy cserkészletünk egységes ugyan, de egyáltalán nem homogén. Világrészekre osztva, nagy vonalakban azt mondhatjuk, hogy Európában vegyesen másod-generációs és újabban, "frissen jött" magyarok teszik ki a csapatokat; Észak-Amerikában főleg másod- és harmad-generációs cserkészek, de amellet új magyarok is vannak a csapatokban, Ausztráliában zömmel a 80-as évek után jött családok gyerekei, míg Dél-

Amerikában kizárólag harmad-, sőt negyed-generációs cserkészeink vannak. Ott ugyanis 1956 óta nem volt számottevő magyar bevándorlás.

A lényeg, hogy mindenütt más a helyzet. Az északi féltekén az utánpótlást nemcsak a cserkészek gyerekei alkotják, hanem egyrészt magyarországi tudósok, üzletemberek, tanárok, diplomaták, vagyis ideiglenesen nyugaton tartózkodó értelmiségiek gyerekei (főleg az Egyesült Államok keleti partvidékén), másrészt a Kárpát-medence országaiból jött munkások, szegényebb sorsú magyarok, akik jobb megélhetés érdekében sokszor végleg kint maradnak. (Ez a helyzet pl. Németországban, Skandináviában, Kanadában). Ugyanakkor Dél-Amerikában nincs "friss vér", a csapattagok majdnem kivétel nélkül az 1948-as magyarok leszármazottai, akiknél ráadásul sok esetben az egyik szülő nem magyar. Tehát, míg egyik csapatban aránylag egyöntetű a cserkészek összetétele, egy emigrációs csoport, egy társadalmi osztály gyerekei, más csapatban az 56-os ivadék a délvidéki munkás vagy az új magyar konzul gyerekével kerül egy örsbe. E gyerekek kötődése a magyarsághoz és a befogadó országhoz feltételezhetően különböző: Míg az egyik cserkész elsősorban argentinnak vallja magát, és csak azután magyarnak, a másik esetleg nem érez különösebb lojalitást a befogadó ország iránt. Más annak a magyarság élménye, aki otthon született és Magyarországra hazajár, nagyszülei, unokatestvérei vannak otthon, mint annak, aki csupán a szülői ház elbeszéléseiből, a cserkészeten vagy a magyar iskolán keresztül ismeri meg a magyarságot. Magyar tudása, magyarságtudata, identitása mindegyiknek más.

Mármost, magyarságismereti anyagunk kinek szól? Tulajdonképpen a második generációs gyermeknek, akinek mindkét szülője magyar és otthon aránylag jól beszélnek magyarul. De ez ma már nem általános jelenség, sőt lehet, hogy ezek vannak legkevesebben. A mai szülők is már többnyire kint születtek, nyelvtudásuk gyengül, nem tudják megadni gyerekeiknek azt az alapszintet, amit megkívánunk.

Eddig a képlet egyik tételét vázoltam. A másik sem sokkal egyszerűbb.

Az északi féltekén van ú.n. "külső utánpótlás", Magyarországról ill. a Kárpát-medencéről jött fiatalok csatlakoznak csapatainkhoz, néhol új csapatokat alakítanak. Ezeknél a cserkészeknél nem a nyelv megtartása a gond, hanem a nyugati magyar közösséggel való azonosulás, integrálódás. Mit nyújtunk, mit tudunk nyújtani nekik magyarságnevelés szempontjából? Hiszen evidens, hogy amellet, hogy nyelvi gondjaik nincsenek, számukra egy népdal éneklése, Mátyás király tetteinek megjátszása, egy népviselet használata, sőt, sok esetben a magyar haza szeretetének fogalma, egészen mást jelent, mint nekünk, vagy az általunk nevelt cserkészek gyerekeinek. Mi az, ami a nemrég jött magyarnak fontos lehet a mi nyugati magyar cserkészletünkben? Másszóval: miért csatlakozzanak hozzánk, miért küldjék gyerekeiket közénk? Egyrészt természetesen a magyar légkört keresik, az "otthon" érzetét, meg a cserkészlet nyújtotta jellemnevelő programot. Ezt mind megkaphatják nálunk. De ezen túlmenően, mást is nyújthatunk nekik: szemléletünket, hozzáállásunkat a magyarsággal és a befogadó hazánkkal szemben. Ugyanakkor rámutathatunk a külföldi magyar értékekre, eredményekre is, – az eredményekre, amelyeket érdemes a befogadó országoktól átvenni.

Voltaképpen, amennyire kihívást jelent mai helyzetünk, vagyis a magyar diaszpóra igen eltérő összetétele, és ennek következtében a magyar tudás- és azonosságtudat szintje, annyira jó alkalom ez, hogy az adott helyzetet magyarságnevelési programunk javára fordítsuk.

Úgy érzem, nekünk, nyugati magyar nevelőknek, új utakat kell keresnünk, hogy mind a harmad-generációs, magát csupán magyar származásának tekintő caracasi fiú, mind a Budapestről érkezett, magyarságához nem okvetlenül ragaszkodó bostoni fiatal a cserkészletben, a hétvégi iskolában egyformán megkapja azt a szellemi táplálékot, amelyik a magyarsághoz köti. Újszerű módszereket kell találjunk, gondolkodásunkban ki kell nyíljunk, mert fiatalainknál nemcsak nyelveket: értékrendszereket, gondolkodásmódot kell egyeztetnünk.

1990 óta egyre több alkalmunk van az élő magyar nyelvvel, a konkrét Magyarországgal, a Kárpát-medence magyarlakta területeivel kapcsolatba hozni fiataljainkat: Tanulmányi utak, cserkész körutak, magyarországi regös szereplések, táborok, ma már szinte elengedhetetlen kellékei fiataljaink magyarságélményének. Ehhez hozzájön az a páratlan lehetőség, amit a magyar Oktatási Minisztérium nyújtott a tanulmányi ösztöndíjakkal, a CHJO² nagyszerű magyarságismereti programján keresztül.

Ugyanakkor szem előtt kell tartasuk, hogy fiataljaink kötődése kétfelé irányul. Feladatunk, hogy ezt a két kötődést egyesítsük. Az egyik lojalitás ne zárja ki a másikat. Ne legyen fiataljainknak két összeegyeztethetetlen "én"-je: vagy magyar vagyok, vagy amerikai. Még az amerikai társadalomban is rájöttek, hogy az olvasztó tégely nem működik, hogy mindegyik népcsoport igényli saját gyökereinek ápolását. Frappáns példa erre egy nemrég kialakult képlet. Az 1990-es években több fiatal harmad-generációs argentinai magyar család telepedett le Magyarországon, mert neveltetésük, családi hagyományaik révén magyarnak vallották magukat. Otthon – vagyis Argentínában – egymás közt és gyerekeikkel mindig szigorúan magyarul beszéltek. Magyarországon azonban megfordult a helyzet. Elkezdtek tudatosan spanyolul is beszélni gyerekeikkel. Sőt, most már rendszeres kiscserkész tanyázásokat tartanak a Balaton partján, ahol csak spanyolul szabad beszélni! A saját gyermekkorukat felidéző magyar játékokat, kiszámolókat, tábortüzi számokat lefordítják spanyolra – így teremtik meg gyermekeik számára a kettős köteléket.

A mi nyugati magyar mikrokozmoszunkban valahogy ezt a kettős gyökeret kell táplálnunk. Vonjuk be saját világrészünk, saját országunk jellegzetességeit tanrendjeinkbe, kulturális, néprajzi, történelmi és gyakorlati szinten. Adjunk módot arra, hogy fiataljaink tudatosan összevegyék születési helyük kultúráját a magyarral. Attól függően, hogy hol élünk, történelem óráinkon pl. ilyen kérdésekkel foglalkozhatnánk: ... Mi volt Németországban Könyves Kálmán idejében, – vagy Svédországban Mátyás király idejében? ... A Mohácsi vész idejében mi történt Mexikóban? (Cortés akkor verte szét az azték birodalmat, megkezdődött a spanyol "conquista", az indiánok leigázása... hasonlóan ahhoz, mint ami a magyarokkal történt a török idők alatt). ... Mi volt Magyarországon, amikor a Mayfloweresek megérkeztek Bostonba? ... És mi történt Brazíliában az 1848-as szabadságharc táján? Érdekes módon ott is szabadságharcok folytak.

Történelmünket összehasonlító módszerrel valahogy így taníthatnánk: ... Milyen előrelátók voltak királyaink! Szent István nemcsak törvényeket hozott, hanem felmérte, hogy az ország akkor lesz erős, ha benépesíti. Ugyanazt csinálta, amit az észak- és dél-amerikai elnökök a 19. és 20. században, ami által a mi nagyszüleink, dédszüleink itt letelepedhettek... László király kiváló diplomata volt: a Pápa és a német császár közti

² Collegium Hungaricum Juventutis Occidentalis

vitában a Pápa mellé állt, mert az messzebb volt, s így Magyarország függetlenségét jobban biztosíthatta (Hasonló ötlete volt Nixon elnöknek a szovjetek és a kínai kommunista kormány közti vitában: felkereste a kínaiakat.) ...Könyves Kálmán pedig már a tizenharmadik században törvényt hozott a boszorkányégetés ellen!

De ne csupán a távoli magyar királyok teljesítményeit ismertessük. Saját, nyugati magyar múltunkat is vonjuk be oktatásunkba! Olyan személyeket, akik kiemelkedő szerepet játszottak új hazájuk életében, mint Csetz János vagy Kováts Mihály. Vagy a 18. századbeli magyar jezsuiták a dél-amerikai őserdőben, a "misiones"-ben, vagy akár a magyar telepesek a prairie-n, a kanadai nyugati végeken. Diákjainkkal eddig is írtunk magyar-vonatkozású iskolai dolgozatokat. Ezentúl nyugati nagy magyar tudósokról, művészekről, atlétákról írjanak. (Példamutató ebben a passaici Szent István iskola: diákjai összeállításában már a második füzetet adja ki nyugati nagy magyar feltalálókra, tudósokra – angol és magyar nyelven.) Egyik izgalmas cserkészfoglalkozás a városi akadályverseny. Ezentúl ezek keretét a magyar központok: templomok, klubok, könyvtárak, szerkesztőségek, dalárdák története adja meg. Kövessék emigrációs intézményeink megalapozóinak útját: a Buenos Aires-i máterekét, a Burg Kastl-i tanárokét, a Sao Paulo-i bencésekét, a Ligonier-i református lelkészekét, a New Brunswick-i docensekét, a Sydney-i felnőtt cserkészeket, a hamiltoni munkaközösségét, a clevelandi szülőkét, akik intézeteket, öregotthonokat, könyvtárakat, egyesületeket, cserkészotthonokat, múzeumokat hoztak létre. Számtalan emigráns magyar mutatott példát elszántságból, kitartásból, hitből: fiataljaink tudjanak róluk, legyenek büszkéik rájuk, hisz ez az ő közvetlen múltjuk.

Így érhetjük el, hogy a mai amerikai-magyar, vagy svéd-magyar, vagy ausztrál-magyar ifjú mindkét kultúrában otthon érezze magát, kettős identitása többletet, értéket jelentsen számára.

Am még itt sem állhatunk meg. Számtalan magyar-származású fiatal van, aki szórványban él, aki nem jár magyar közösségbe, aki nem beszél magyarul. Arra kell törekednünk, hogy ezek a fiatalok is kötődjenek a magyarsághoz. Adjunk nekik keretet ahhoz, hogy saját igényeik szerint közelítsék meg a magyarságot, legyen az nyelvtanulás, nyelvfejlés, történelmünk, tájegységeink, a népi hagyományok megismerése, az ősök felkutatása, a zsidó gyökök és emlékek feltárása, műalkotások, vagy akár egy-egy személy munkásságának a tanulmányozása által. Adjunk alkalmat a magyarul nem tudó, esetleg vegyesházasságból származó fiatalnak, hogy bekerüljön a magyar kultúrkörbe. Sőt tovább megyek: karoljuk fel, vonjuk be a nem-magyar származású szülőt, házastársat is!

Egy ilyen magyarságnevelési program túlhaladja akár a hétvégi iskolák, akár a cserkészkereteket. A magyar állammal karöltve lehet csak kivitelezni. A tét igen nagy: a nyugati magyar-származású fiatalság kötődése a magyarsághoz. Érdemes megszívlelni, mert nemcsak a fiatalok gazdagodnak általa. A magyar származású nyugati ifjúság a magyarság támogatójává és szószólójává válhat, pozitívan befolyásolhatja a Magyarországról alkotott képet ("image"-et). Minden magyar származású egyén (sok esetben beleértve nem-magyar házastársát is) tökélet jelenthet az összmagyarság számára. Mindannyiunk érdeke tehát, hogy ez valóra váljék.

AMTE konferencia. Washington, 2001. április 21.

HAZAMENTEK

P. Bolváry Pál, szerzetes, cst.

(1926-2001)

Gyermekkoráról nem sokat tudunk. Pál atya, 1948-ban, mint fiatal pálos szerzetespap, felkérésre vállalta a föld alá kényszerített pécsi 47. sz. Szent László király és később a hozzá csatlakozó 10. sz. Pár cscs. Sziklatábor néven egyesült katakomba cserkészcsapat tagjainak lelki gondozását.

Közvetlen, derűs egyénisége, igénytelensége és fáradhatatlan szolgáló készsége a cserkész lelkipásztorok példaképévé tette. A hittant nem tudni, hanem élni kell – vallotta.

A Rákosi korszakban három kegyetlen évet börtönben töltött. A börtönből szabadulva folytatta az ifjúsági lelkipásztori munkát. A katakomba cserkészlet általa felkészített vezetőit saját tapasztalata alapján megtanította a vallatási módszerekre, hogy ezzel felkészülve legyenek a többiek védelmére, ha az ávósok elé kerülnek.

Amikor első börtönéve után szabadult, sehol sem kapott munkát. Végül az akkor kiemelt komlói szénbánya fejlesztési munkáihoz jelentkezett, ahol gengszter világ uralkodott a Kommunista Párt emberei vezetésével. A személyzeti főnök nem merete felvenni a börtönviselt, kereten kívüli szerzetes papot, és előjáróihoz fordult tanácsért. A meglepő válasz az volt, hogy vegyék fel rögtön a nagy raktárba, mert ő legalább nem fog lopni, mint a többiek. Később ismét Pécsre került, ahol a földalatti pálos rendben az utánpótlásban segédkezett. 1961-ben újra letartóztatták és koncepció perben hat év börtönre ítélték. A rendszert megdöntő államellenes politikai szervezkedésnek minősítették lelkipásztori munkáját. Szabadulása után Pécsre már nem engedték vissza. Végül Dr. Surján László (később a MCsSz elnöke) tudta segédmunkásként keresethez juttatni.

1972-ben kalandos úton az Egyesült Államokba került, ahol a pittsburghi Szent Anna egyház plébánosa lett. Megírta magyar és angol nyelven megjelent életútját: *Rabláncon Krisztusért* címmel. Az általa Magyarországon föld alatt felnevelt fiatal pálosokból magyar pálos kolostort alapító törekvését a központi (lengyel) rendi vezetés megíúsította.

A nyugati magyar cserkészmunkába is bekapcsolódott. 1970-es években közreműködött a washingtoni 4. sz. Bátor József csapat újjászervezésében, majd a csapat parancsnoka is lett. Később Kálnoky Ernővel megírta a *Magyar Földrajz* című könyvet a külföldi magyar iskolák számára.

A kommunizmus összeomlása után hazatért Pécsre, ahol további lelkipásztori és cserkész munkát vállalt.

Koporsója mellett egyenruhás fiatal cserkészek álltak őrt. Saját énekszövegét olvasta fel egyik cserkész társa, melyet Remete Pálhoz, Magyarország egyik védőszentjéhez írt: „életeszményed nem fedé a sír, évszázadok múltán is vonzó erővel bír, mert szent életpéldád híven követik...” - mintha önmagáról próféta voltna – a magyar fiatalok, cserkészek, akikért életét áldozta. R.I.P.

Fischer Viktor és Arató László

Ft. Cserháti Ferenc Kálmán, cst.

Katolikus lelkipásztor. 2001. március 8-án hunyt el Bernben, 71 éves korában.

Évtizedeken keresztül a berni magyar katolikus egyházközség ferencesrendi lelkipásztora volt. A siebeneichi pümkösi magyar zárándoklat egyik alapítója és szervezője volt, ahová a máriapócsi vértkönyező Szentszűz kegyképének hasonmásához évről-évre zárándokoltak el a magyar katolikusok.

Cserháti atya cserkészként is közismert volt, húsz éven át vezette a berni magyar cserkészcsapatot. Sok munkája ellenére is lelkesen részt vett a táborozásokon. A fiatalokat nagyon szerette és azok is őt, mert tudott velük beszélgetni, és mindig vidám, közvetlen és segítőkész volt.

Halála nagy veszteség a svájci magyarságnak.

(*Genfi Magyar Értesítő*)

Pap Gyula csest.

(1916. november 21 – 2001. április 5)

A komáromi születésű Gyuszi bá-t nemcsak mint cserkészisztet, de mint nyelvtanárt, író és jogi szaktudóst ismertük. Középiskoláit a győri bencéseknel végezte. Másodikos volt, amikor első verse megszületett. Dramatizálni, színelőadást rendezni már elemista korában kezdett. A *Zászlónk* c. ifjúsági folyóirat novellapályázatán második díjat nyert 18 éves korában. Még további két novelláját a *Zászlónk*, első versét pedig a *Képes Krónika* közölte.

A budapesti jogi karra 1935 őszén iratkozott be. Szociális munkát végzett, a KALOT városi testvéreként működő Hivatásszervezet központjában vidéki szervező titkár, két évi katonai szolgálat után pedig a szervezet hetilapjának, az *Új Rend*-nek belső munkatársa lett. 1942-ben a doni harctérre került, ahol 1943 januárjában szovjet hadifogságba esett. Hadifogolytáborokban 13 évet töltött. Közben sokat írt, megtanult oroszul, franciából műfordításokat végzett, kézíratait azonban hazatérésekor a hatóságok elkobozták. Félévi börtön után végre Győrbe jutott. Rendes munkát nem kaphatott, rendőri felügyelet alatt állt. Az 1956-os szabadságharc után Nyugatra menekült, az Egyesült Államok New Jersey állambeli New Brunswick-ban telepedett le. Itt kapcsolódott be ismét a cserkészmunkába.

A Buffalo-i magyar piaristák tehetséges diákok amerikai középiskolájában 1967-től 1979-ig orosz, majd később latint tanított, valamint tanárként szolgált a helyi hétvégi magyar iskolában. Betegségére való tekintettel innen ment nyugdíjba és vissza New Brunswick-ba, ahol megint a cserkész, a helyi magyar iskola és az írás foglalkoztatta.

A külföldi magyar cserkészletben meghatározó szerepet játszott. Cserkészisztté 1961-ben avatták, majd 1962-ben a New York-i körzet titkára (mai elnevezéssel: parancsnoka) lesz, 1965-67-ig Intéző Bizottsági tag, ugyanakkor Fegyelmi Bírói elnök hat évig, a Sík Sándor Cserkészpark igazgatója 1971-ben, III. Kerületi-, majd Szövetségi ügyész a 80-as években. Nyelvi és írói tehetségét Bodnár Gábor hamar felismerte, s így a helyi csapatok és a számos írói és titkári munkája mellett a Központi Sajtó- és Tájékoztató Hivatal irányította, némi megszakítással 1963-1995-ig, összesen 16 évig. Hivatalosan a *Magyar Cserkész* hat éven át ő szerkesztette, első, aki a cserkészisztképző tábor anyagát

összegezte, 1961-ben. A központi vezetőképző táborokon előadói és kiképzői szerepet több évtizeden keresztül vállalt.

Gyuszi bá egyébként mindig kész volt áldozatot hozni. A helyi csapatoknál tervezett, tanácsokat adott, fuvarozott. A New Brunswick-i Fenntartó Testület elnöke volt, a *Széchenyi Magyar Iskola* tanára, igazgatója. Barátságos és segítőkész fellépése közkedvelt volt a tanulók körében. A gyermekekre mindig mosolyogva, megértően nézett, mindig jót látott bennük. Példás cserkészéletet élt. Vallásossága közismert volt. Nagy tudása mellett szerénységével mindig jó hatással volt a cserkészekre. Valódi érdekeltsége a kiscserkészlet volt, de beosztásai sokszor nem engedték az evvel járó foglalkozást. Szerény egyéniségénél fogva inkább csendesben a háttérben szorgoskodott. Számos egyéb kitüntetés mellett munkájáért a Szövetség a legmagasabb kitüntetését, a „Jó munkáért” Teleki érmet 1970-ben adományozta neki. Néhány évvel ezelőtt visszatelepült Győrbe s ott érte a halál.

Gyuszi bá! Mint tisztalelkű, magasztos és erkölcsös ember, magyar cserkész példaképként állsz előttünk, munkád életünket gyarapította. Nyugodjál békében!

Fischer Viktor, Schlóder Miklós, és Varga Gyula

SZERKESZTŐI LEVELESLÁDA

Az új szerkesztőség nevében szeretettel üdvözljük olvasóközönségünket. Szeretnénk, hogy a lapot mindenki fokozottabban magáénak érezze, ezért újra megnyitjuk a *Szerkesztői levelesládát*. Észrevételeket, javaslatokat kérjük közvetlenül a szerkesztő címére: Avvakumovits Ottó, 38 Oakdale Ave, San Rafael, CA 94901, E-mail: avvakumovits@earthlink.net küldeni. Jó munkát!

